

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad	15 Ebrill 2013
Pwnc	Polisi Corfforaethol Gwiriadau Troseddol
Deilydd(ion) Portffolio	
Swyddog(ion) Arweiniol	Swyddog Monitro
Swyddog Cyswllt	Rhys Hughes Uwch Gyfreithiwr
Natur a rheswm am adrodd Diweddarau y Polisi Corfforaethol oherwydd cyfreithiau newydd	

A - Cyflwyniad / Cefndir / Materion sydd angen sylw
<p>Mabwysiadwyd Polisi Corfforaethol gan y Cyngor llawn ar 12 Mai 2011. Nodwyd bryd hynny byddai rhaid diweddarau'r Polisi yng ngoleuni bwriad Llywodraeth Ganolog i ddeddfu.</p> <p>Mae'r Polisi yn gweithredu'r cyfreithiau newydd gan sicrhau fod pawb sy'n gwasanaethu ar ran y Cyngor yn derbyn gwiriad troseddol ble mae'r angen.</p>

B - Ystyriaethau
<p>Rhaid diweddarau'r Polisi Corfforaethol yn unol a'r cyfreithiau newydd.</p>

C - Goblygiadau ac Effeithiau		
1	Cyllid / Adran 151	Dim
2	Swyddog Cyfreithiol / Monitro	Angen diweddarau'r Polisi
3	Adnoddau Dynol	Eglurdeb i'r Adrannau hynny sy'n ymgymeryd gwiriadau

C - Goblygiadau ac Effeithiau		
4	Gwasanaethau Eiddo (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	Adran fydd angen gweithredu'r Polisi newydd
5	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	
6	Cydraddoldeb (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	
7	Gwrthdodi a Chymdeithasol (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	Adran fydd angen gweithredu'r Polisi newydd
8	Cyfathrebu (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	
9	Ymgynghori (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	Bu ymgynghori dwys parthed y Polisi gwreiddiol
10	Economaidd	
11	Amgylcheddol (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	
12	Trosedd ac Anrhefn (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	
13	Cytundeb Canlyniadau	

CH – Crynodeb
Mae'r Polisi Corfforaethol presenol angen ei ddiwedaru I gyd-ymffurfio gyda'r cyfreithiau newydd.

D - Argymhelliad

1. Mabwysiadu'r Polisi
2. Cyhoeddi'r Polisi ar wefan y Cyngor
3. Trefnu gweithdai hyfforddi

Enw awdur yr adroddiad Rhys Hughes
Swydd Uwch Gyfreithiwr
Dyddiad 11.04.2013

Atodiadau:

2^{ll} Bolisi Gwiriadau Troseddol Corfforaethol

Papurau Cefndirol:

Cyngor Sir Ynys Môn/Isle of Anglesey County Council

2^{IL} BOLISI GWIRIADAU TROSEDDOL

Mae'r Polisi hwn yn effeithio i) staff parhaol a dros dro ii) contractwyr annibynnol iii) aelodau etholedig a chyfetholedig iv) gwirfoddolwyr. Diweddariad i'r Polisi gwreiddiol a fabwysiadwyd gan y Cyngor llawn ar 12.05.2011 ydi hwn /

<i>Paratowyd gan Swyddog Monitro / Prepared by: Monitoring Officer</i>	<i>L . Ball Cyt/Ref O.R.Hughes</i>
<i>Cyngor Llawn / Full Council:</i>	
<i>Gweithredwyd / Implemented:</i>	

Cyngor Sir Ynys Môn/Isle of Anglesey County Council

Cynnwys :

	Cyflwyniad	tud 3
A	Y Gyfraith	tud 3
B	Archwiliadau a diffiniadau	tud 4
C	Gweithdrefnau	
C1	Cyflogaeth	tud 5
C2	Troseddau	tud 5
C3	Asiantaeth	tud 6
C4	Aelodau	tud 6
C5	Gwirfoddolwyr	tud 7

POLISI GWIRIADAU TROSEDDOL

Cyflwyniad

Newidiodd cyfraith ymgymeryd gwiriadau troseddol ar 20^{fed} Medi 2012. Gweinyddir rhain gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd ("GDG").

Mae'r Cyngor yn benderfynol i ddiogelu lles y rhai sy'n derbyn gwasanaeth ganddo. Mae dyletswydd gofal statudol arno tuag at aelodau bregus cymdeithas dan Ddeddf Diogelu Grwpiau Bregus 2006 wedi ei newid gan Ddeddf Amddiffyn Hawliau 2012 a'r Gorchymyn Eithriadau i Ddeddf Adsefydlu Troseddwyr 1975 a deddfwriaeth perthnasol eraill.

Bydd y Polisi yma yn berthnasol i'r rhai o oedran 16 a hyn sy'n ceisio cyflgaeth neu am gyfleoedd gwirfodoli gyda'r Cyngor gwaith tymhorol neu leoliadau, gyrrwyr a ganiateir, aelodau etholedig, contractwyr ac eraill mewn swyddogaeth sy'n caniatáu cyswllt heb ei oruwilio gyda unigolion bregus.

Mae'r Cyngor wedi'w gofrestru i ymgymeryd gwiriadau gyda'r GDG sy'n ychwanegol at wiriadau cefndir, cymeriad ac archwiliadau eraill yn unol a'r Polisi Recriwtio a Dethol Gwasanaeth Adnoddau Dynol cyfredol.

Mae pob Cyfadran yngyfrifol am weithredu'r Polisi yma a gellir ychwanegu ato gyda canllawiau mewnol – er enghraifft ymgymeryd gwiriad gyda corff profesiynol dylai'r ymgeisydd fod yn aelod ohono.

SYLWER:

Efallai y bydd gan berson a effeithir gan y Polisi hwn wiriad GDG i'r lefel angenrheidiol. Caniateir disgrisiwn i'r Gyfadran dderbyn y gwiriad GDG gwreiddiol ynghyd â'r dystiolaeth angenrheidiol i gadarnhau pwy yw'r person (gweler C1d isod) ar yr amod nad yw'r gwiriad GDG fwy nag 1 oed. Nid yw hyn yn gwneud i ffwrdd â'r angen i adnewyddu gwiriad GDG o'r fath yn unol â'r polisi hwn.

Gellir cael gwyodaeth pellach o'r Polisiau

Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd
Cyfeiriadau i'r GDG, Adsefydlu Troseddwyr a Hunan Ddatgu.

A. Y GYFRAITH

- Deddf Adsefydlu Troseddwyr 1974 a'r Gorchymyn (Eithriadau) 1975
- Deddf yr Heddlu 1997 a'u Rheoliadau
- Deddf Diogelu Data 1998
- Deddf Hawliau Dynol 1998
- Deddf Diogelu Plant 1999
- Deddf Safonau Gofal 2000
- Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000
- Deddf Diogelu Grwpiau Bregus 2006 (wedi'w newid)
- Deddf Amdiffyn Rhyddid 2012
- Cod Gweithredu Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd

B. MATHAU O WIRIADAU GDG

1. Safonol swyddogaeth a gynhwysir yn Gorchymyn Eithriadau 1975 i'r Ddedf Adsefydlu Troseddwyr 1974.

2. Uwch swyddogaeth a gynhwysir yn Gorchymyn Eithriadau 1975 Deddf Adsefydlu Troseddwyr 1974 a Rheoliadau Deddf yr Heddlu.

3. Uwch a Rhestr Gwahardd Plant a/neu Oedolion swyddogaeth a gynhwysir yn y diffiniad o Weithgaredd a Reolir dan Deddf Diogelu Grwpiau Bregus 2006 wedi'w newid gan Deddf Amddifyn Rhyddid 2012.

4. Oedolion Gyntaf cais am wiriad brys GDG mewn dan amgylchiadau eithriadol am swyddogaeth gyda oedolion bregus yn unig.

5. Diffininiadau a Prosesau

“Pobl Fregus” – mae hyn yn cynnwys pob plentyn ac oedolyn bregus.

a) Mae'r plentyn yn rhywun sydd dan 18 oed (Deddf Plant 1989 a 105 (1)).

b) Diffinnir oedolyn bregus fel oedolyn “sydd angen neu a all fod angen gwasanaethau gofal cymunedol oherwydd anabledd meddyliol neu anabledd arall, oed neu salwch ac sydd ddim yn gallu neu efallai fydd ddim yn gallu gofalu amdano'i hun neu amdani ei hun neu'n methu gwarchod ei hun yn erbyn niwed sylweddol neu ecsbloetio difrifol” Comisiwn y Gyfraith (o “Who decides?; Making decisions on behalf of mentally incapacitated adults 1997” fel y cafodd ei fabwysiadu gan Bolisi a Gweithdrefn Gogledd Cymru ar gyfer diogelu Oedolion Bregus).

Cadw'r wybodaeth o'r GDG

Bydd y Cyngor yn cydymffurfio gyda Deddf Diogelu Data 1998 a Chôd Ymarfer GDG ynghylch trin, defnyddio, storio, cadw a chael gwared o wiriadau a gwybodaeth a ddatgelwyd yn y modd cywir.

6. Sut i benderfynu a oes angen Gwiriad Safonol ynteu Wiriad uwch

a) Staff, Contractwyr Lleoliadau Gyrrwyr a Gwirfoddolwyr:-

Bydd Cyfadrannau'n cymharu'r swydd disgrifiad gydar Atodiadau yn Polisi Recriwtio a Dethol Gwasanaeth Adnoddau Dynol er mwyn penderfynu a oes angen gwiriad GDG ac os oes st fath. Caiff hyn ei gofnodi yn yr Adain Adnoddau Dynol.

b) Ni fydd posib cychwyn unrhyw swydd y mae angen gwiriad heb dystysgrif derbyniol GDG.

c) Caiff yr holl wiriadau GDG eu hailgynnal bob 3 blynedd ar gyfer yr holl swyddi hynny y mae angen gwiriadau ar eu cyfer.

d) Efallai y bydd Cyfadrannau'n penderfynu ailgynnal gwiriad GDG yn amlach neu'n newid y math o wiriad a hynny'n unol â'u disgrisiwn.

C1 Y drefn pan fydd yr Awdurdod Lleol yn recriwtio i swydd sydd angen gwiriad GDG

a) Bydd pob swydd y mae angen gwiriad GDG ar ei chyfer yn cael ei hysbysebu fel un sy'n amodol ar wiriad GDG boddhaol. Bydd y pecyn ymgeisio ar gyfer swydd o'r fath yn cynnwys Datganiad Polisi'r Awdurdod ar Recriwtio cyn- Droseddwy.

b) Ar gyfer pob swydd sydd angen gwiriad GDG, bydd raid datgelu'r holl droseddau gan gynnwys collfarnau sydd wedi dod i ben, manylion am unrhyw rybuddion neu geryddau. Mae cyflogi yn amodol ar wiriad GDG boddhaol.

c) Bydd Ffurflenni Datgeliadau GDG yn cael eu hanfon unwaith y bydd cynnig o swydd wedi cael ei dderbyn gyda'r nod na fydd cyflogaeth yn cychwyn hyd oni fydd gwiriad GDG boddhaol wedi dod yn ôl. Bydd penderfyniad ynghylch a yw gwiriad GDG yn foddhaol ai peidio yn cael ei wneud gan y Pennaeth Gwasanaeth perthnasol mewn ymgynghoriad gydag AD.

d) Bydd yr ymgeisydd ar gyfer y swydd yn cadarnhau pwy ydyw drwy ddarparu dogfennau gwreiddiol ar gyfer eu harchwilio a'u copïo. Mae'r canlynol yn hanfodol:

- Tystysgrif Geni
- Tystiolaeth o unrhyw newid enw.
- Pasport/trwydded yrru cerdyn ffotograff
- 2 ddogfen yn profi'r cyfeiriad cyfredol e.e. biliau gwasanaethau neu ddatganiadau banc/cerdyn credyd.

C2 Cofnodiadau troseddol a ddatgelwyd gan yr ymgeisydd – Gweithwyr sy'n derbyn Cyflog

a) Ni fydd collfarnau sydd wedi dod i ben/ rhybuddion/neu geryddau o angenrheidrwydd yn gwahardd person rhag cael swydd.

b) Rhoddir sylw i natur y materion a ddatgelwyd gan yr ymgeisydd yn ei ffurflen gais a pha mor berthnasol ydynt i'r swydd yr ymgeisiwyd amdani. Ystyrir hyn gan swyddogion dynodedig yn y Gyfadrannau a fyddai'n cyfweid y person ac yn asesu'r risg yn erbyn meini prawf penodol.

c) Gall methiant i ddatgelu hanes o droseddu yn y gorffennol ar adeg cyflwyno'r cais gael ei ystyried fel ymgais i gael swydd trwy dwyll ac fel arfer, bydd yn arwain at dynnu'n ôl unrhyw gynnig o waith.

d) Bydd methiant i ddychwelyd Ffurflen Datgeliad GDG wedi'i chwblhau'n gywir (ynghyd â'r dogfennau sydd eu hangen i bwrpas profi pwy yw'r person) o fewn cyfnod amser a bennwyd gan y swyddog a ddynodwyd i oruchwyllo'r broses recriwtio, yn arwain at dynnu'n ôl unrhyw gynnig o waith.

e) Mae gwiriad GDG yn un rhan o broses recriwtio gadarn ac nid yw'n gwneud i ffwrdd â'r angen am broses ddethol drwyadl sy'n briodol i lefel y swydd, sicio tystlythyrau gwaith a phersonol hanes cyflogaeth ac aelodaeth o unrhyw gorf/gyrf profesiynol .

C3 Contractwyr Annibynnol a mathau eraill o Weithwyr Asiantaeth (“y contractwr”) sy’n gwneud gwaith ar ran y Cyngor

- a) Bydd asesiad risg yn cael ei gynnal mewn perthynas â’r gwaith fydd yn cael ei wneud (yr un modd â staff cyflogedig) a bydd yr hysbyseb a’r contract gwaith yn datgan a oes angen gwiriad GDG safonol neu uwch boddhaol. Ni fydd y gwiriad GDG ragor na 1 oed.
- b) Bydd y contractwr yn cyflwyno gwiriad SCT gwreiddiol ynghyd â thystiolaeth o bwy ydyw (fel a nodir uchod) ar gyfer pob person a fydd yn gwneud y gwaith. Bydd y Gyfadran yn cadw copïau yn ddiogel.
- c) Bydd contractwr gyda hanes o droseddu sy’n dymuno gweithio gyda phobl fregus yn agored i’r un broses â honno a nodir yn C.2 b uchod.
- d) Er mwyn osgoi unrhyw amheuaeth, mae’r gofynion hyn yn ychwanegol at ofynion Deddf Safonau Gofal 2000 a’r Rheoliadau sy’n berthnasol i’r Ddeddf a gofynion Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru a deddfwriaeth perthnasol arall.

C4 Aelodau Etholedig a Chyfetholedig y Cyngor

- a) Mae Aelodau yn rhan annatod o waith y Cyngor. Y nhw yw wyneb cyhoeddus y Cyngor ac maent yn gwneud penderfyniadau hollbwysig mewn perthynas â materion sensitif, gan gynnwys penderfyniadau sy’n cael effaith sylfaenol ar fywydau a budd plant ac oedolion bregus. Bydd gwaith rhai Aelodau yn golygu y byddir yn datgelu gwybodaeth bersonol a sensitif iddynt am blant ac oedolion bregus fel unigolion, ac fel grŵp, yng nghyd-destun cyflwyno gwasanaethau Addysg ac/neu Wasanaethau Cymdeithasol. Bydd y broses GDG Uwch yn sicrhau y bydd pob Aelod sy’n ymgymryd â’r dyletswyddau hyn yn medru gwneud hynny.
- b) Ar hyn o bryd bydd angen gwiriad GDG Uwch ar bob Aelod sy’n gwasanaethu neu’n mynychu’r Pwyllgorau, Paneli neu’r Byrddau canlynol :

Pwyllgor Gwaith

Panel Rhiantu Corfforaethol

Pwyllgorau Sgrwtini pan fyddant yn rhoi sylw i faterion sy’n ymwneud ag Addysg a Gwasanaethau Cymdeithasol

Cydbwyllgor Anghenion Addysgol Arbennig

Pwyllgor Trwyddedu

Paneli Tasgau Perthnasol

Bwrdd Lleol Diogelu Plant

- c) O fewn mis o gael eu penodi i unrhyw un o’r rolau a ddisgrifir ym mharagraff C4 b) uchod bydd pob Aelod etholedig a chyfetholedig yn cwblhau ffurflen gais gwiriad GDG Uwch ac yn cyflwyno’r gwaith papur cefnogol i brofi pwy ydynt. Bydd raid gwneud hyn eto ar gychwyn pob tymor newydd mewn swydd(hynny yw, yn gyffredinol, pob 4 blynedd). Ar adeg ei benodi, os oes gan Aelod, neu Aelod cyfetholedig, wiriad GDG Uwch sy’n 12 mis oed neu lai, bydd y gwiriad hwnnw yn parhau i fod mewn grym am weddill cyfnod yr aelod yn y swydd ac ni fydd angen gwiriad GDG arall.

d) Oni fydd yr aelodau yn cymryd rhan yn y broses wirio GDG neu os yw'r wybodaeth a ddatgelwyd yn y gwiriad GDG Uwch yn codi pryderon ynglŷn â'r Aelod, yna bydd y Swyddog Monitro, yn dilyn ymgynghori gyda'r Arweinydd Grŵp perthnasol (neu bob Arweinydd Grwp yn achos unrhyw aelod digysylltiad neu gyfetholedig):-

i) Yn penderfynu a yw Aelod Etholedig neu Gyfetholedig yn addas i gael ei benodi i unrhyw swydd fewnol neu gorff allanol.

ii) Yn rhoi gwybod i'r Aelod am hynny ac os ydyw'r aelod eisoes mewn swydd neu'n gwasanaethu ar gorff allanol, yn gwahodd yr aelod i dynnu'n ôl o wasanaethu arnynt.

iii) Bydd methiant i gydymffurfio gyda phenderfyniad o'r fath yn gyfystyr â thorri polisi'r Cyngor a gall fod yn destun cwyn i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ac/neu hysbysiad am y pryder i unrhyw gorff allanol priodol. Gall y mater hefyd fod yn fater disgyblu o fewn unrhyw grwp gwleidyddol perthnasol.

e) Y Swyddog Monitro fydd yn dal yr holl wybodaeth ynghylch datgeliadau gwiriadau a hynny'n gwbl ddiogel.

C5 Gwirfoddolwyr ar ran y Cyngor neu Ymgymeryd Annibynnol

a) Diffinnir gwirfoddolwr fel person sy'n ymgymeryd gweithgaredd sy'n golygu treilio amser didal (oni bai am dreuliadau) yn gwneud rhywbeth er budd arall (unigolion neu grwpiau) oni bai am neu yn cynnwys perthnasau agos.

Bydd Cyfadranau'n penderfynu a oes angen gwiriadau GDG, ar be lefel a pha mor aml a chan bwy.